

POMÁHAT NEBO TRESTAT? KONTROLY A METODICKÁ POMOC PŮVODCŮM V OTÁZKÁCH SPISOVÉ SLUŽBY

Moderátor: Milan Augustin, Státní okresní archiv Karlovy Vary

Účastníci: Simona Pelcová, Státní okresní archiv Karlovy Vary
Linda Řezníčková, Státní oblastní archiv v Zámrsku
Pavel Šrámek, Státní okresní archiv Zlín

Zpravodaj: Petr Cais, Státní okresní archiv Karlovy Vary

Na úvod se diskutující věnovali otázce: *Jaké jsou důvody neutěšeného stavu spisoven u původců?* Byly konstatovány tři příčiny:

1. Chyba na straně původců, zejména neznalost právních norem nebo neschopnost aplikovat je v praxi, a někde i jejich malá ochota k nápravě zjištěných nedostatků (*Pelcová*).
2. Chyba na straně archivů, a sice v případech, kdy zvláště u malých obcí nekontrolovaly archivy spisovou službu zhruba jedno desetiletí. Povědomí o nich se tudíž u těchto původců vytratilo. Po obnovení kontrolní aktivity jsou pak archivy vnímány jako nepřátelský úřad, který vyžaduje novou, pro kontrolovaný subjekt zbytečnou povinnost (*Řezníčková*).
3. Chyba na straně státu, neboť spisová služba se stále více komplikuje. Od roku 2004 vycházejí stále nové a nové vyhlášky o jejím vedení, jež jsou však kvůli své složitosti různě vykládány i samotnými archiváři (*Šrámek*).

Následně byla řešena otázka: *Jakou mají diskutující zkušenost s elektronickou spisovou službou u původců?* Bylo konstatováno, že tato je stále špatná a že se po jejím zavedení úroveň spisové služby zejména u malých obcí ještě zhoršila (*Řezníčková, Šrámek*). Počítačová gramotnost zaměstnanců je totiž u malých původců slabá, a nadto nejsou v práci s programem spisové služby dostatečně proškoleni (*Pelcová, Řezníčková*). Dále se následkem slibů prodávajících firem rozšířila mylná víra, že zavedením elektronické spisové služby se problémy se spisovnou vyřeší. Ukázalo se však, že tam, kde není v pořádku spisová služba jako taková, nelze bez problému uplatnit ani spisovou službu elektronickou (*Řezníčková, Šrámek*). Archivář je nucen vyrovnat se i s existencí různých používaných programů, přičemž každý z nich operuje s odlišnými termíny. S původci tak archivář musí konzultovat problémy jejich elektronické spisové služby v pojmech jejich programu. S ním se logicky musí seznámit, i když informatika je zcela mimo jeho obor (*Šrámek*).

Poté se již diskutující dostali k *problematické sankci*. Jejich vliv viděli spíše jako pozitivní, protože původci se poté snaží o nápravu. Zvýšila se i autorita archivů (*Pelcová, Řezníčková*). Rovněž byla přetřásána i výše pokut. Účastníci diskuse také uvedli, že sankce nejsou na jejich pracovištích ukládány hned po zjištění nedostatku, neboť původcům je vždy poskytnut určitý čas na jeho nápravu.

Debata pak byla nasměrována k *tématu metodické pomoci původcům* ze strany archivů. Na prospěšnosti školení pro jednotlivé typy původců se shodli všichni diskutující. Mínění se však rozdělilo ohledně praxe, že v případě malých původců samy archivy píší celý skartační návrh za ně. Tento postup byl podpořen argumentem, že je třeba vyjít i z důvodu složitosti současné spisové služby menším původcům touto formou vstříc (*Šrámek, Řezníčková*). Proti tomu však bylo upozorněno, že takto si původci plnohodnotné provádění skartačního řízení nikdy neosvojí, a že je proto třeba vypomáhat spíše vzory jednotlivých typů písemností, např. skartačního návrhu, a nechat původce, aby si je poté vyhotovil sám (*Pelcová*).

Závěrem se rozhovor stočil na otázku: *Jací všichni původci a kolik se nalézá v územní kompetenci okresních archivů?* Zde se všichni diskutující shodli na počtu 200 až 250 pouze veřejnoprávních původců na jeden okresní archiv, což představuje katastrofální nepoměr k personálnímu vybavení archivních pracovišť (*Šrámek, Řezníčková, Pelcová*).